



СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Термінознавство»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність 035 Філологія
Освітня програма «035.041 Філологія (германські мови та літератури (переклад включно) (англійська мова та друга іноземна)
035.043 Філологія (германські мови та літератури (переклад включно) (німецька мова та друга іноземна)»
Рік навчання 3, семестр 5
Форма навчання денна, заочна
Кількість кредитів ЄКТС 4
Мова викладання – українська

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу в eLearn

д-р філол. наук, професор Харченко С. В.

s.kharchenko@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1376>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Навчальна дисципліна покликана подати відомості про особливості формування і становлення термінології української, основної та другої іноземних мов, її систему, сформувати у студентів цілісне уявлення про терміносистему української, основної та другої іноземних мов на теоретичному, прагматичному та функційному рівнях; ознайомити студентів з історією формування термінознавства як самостійної науки та його сучасною структурою, подати методологічні засади національного термінотворення, виробити навички загального лінгвістичного аналізу терміноодиниць мови спеціальності, розглянути характер взаємодії і співвідношення національного та інтернаціонального у процесі формування термінології, висвітлити проблеми нормалізації, стандартизування термінології, проаналізувати джерела формування термінології та лексико-семантичні, словотвірні процеси в цій системі.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції / практичні)	Результати навчання	Завдання	Оціню- вання
5 семестр				
Модуль 1. Основні поняття термінознавства і термінографії.				
Тема 1. Термінознавство як наука. Особливості розвитку термінознавства в Україні й ФРН, Франції, Польщі, Великій Британії, США	0/4	Сформувати цілісне уявлення про терміносистему мови на теоретичному рівні. Знати історію формування термінознавства як самостійної науки та його сучасну структуру. Розуміти зв'язок термінознавства з іншими науками. Використовувати методологічні засади термінознавчої праці. Аналізувати діяльність міжнародних і національних термінологічних організацій і центрів. Аналізувати основні проблеми національного термінознавства на сучасному етапі та підходи до їх розв'язання.	написання есе презентація власного дослідження	10 10
Тема 2. Термін як одиниця термінознавства	0/4	Знати визначення поняття «термін», його структуру, вимоги до термінів, ономасіологічний, семасіологічний та функціональний підходи, а також логіко-лінгвістичну концепцію термінологічної роботи. Аналізувати терміни на відповідність вимогам. Використовувати типологію термінознаків, таксономію, систематику тварин і рослин тощо. Опанувати засади унормування національної термінології. Розрізняти терміни, професіоналізми, номени, номенклатури.	термінологічний диктант виконання практичних завдань опрацювання термінологічних стандартів	10 10 10
Тема 3. Термінографія	0/4	Знати історію розвитку термінографії. Аналізувати термінологічний словник, словникову статтю. Використовувати досягнення сучасної термінографії.	термінографічний проєкт робота зі словниковими статтями виконання практичних завдань	10 5 5
Модуль 2. Термінотворення				
Тема 4. Термінотворення: структурно-функціональна характеристика творення термінознаків.	0/4	Знати завдання національного термінотворення. Визначати словотвірну основу, словотвірний афікс. Розрізняти словотвірну модель, словотвірний тип, словотвірну синтагму, словотвірний ланцюжок. Характеризувати термінознаки зі структурно-функційного погляду. Використовувати особливості організації національних	аналіз термінознаків виконання практичних завдань	10 10

		термінологічних систем на рівні парадигматики (синонімія, антонімія, омонімія, гіпонімічні парадигми).		
Тема 5. Термінотворення: морфологічні і неморфологічні способи творення термінів.	0/10	Розрізняти види морфологічного і неморфологічного способів творення термінів. Розрізняти запозичений і національний термін, синоніми і варіанти, термін і не термін. Моделювати терміни певних понятійних категорій. Уміти створювати словотвірне гніздо. Аналізувати явище вторинної номінація та її види. Визначати внутрішню форму та мотивованість термінів.	словотвірний аналіз Створення словотвірного гнізда індивідуальне дослідницьке завдання тестування	5 10 10 5
Тема 6. Термінотворення: Процесові поняття	0/4	Знати мовні засоби відображення процесу, дії і події. Утворювати терміни на позначення дійових властивостей об'єктів і суб'єктів, із семою 'перебування у стані дії', процесові прикметники зі значеннями призначеність виконувати активну дію, здатність виконувати активну дію, здатність виконувати пасивну дію, здатність виконувати неперехідну дію, а також дієприкметники зі значенням виконувати активну дію, перебувати в стані пасивної дії, виконувати неперехідну дію, зважаючи на особливості національного термінотворення.	Створення ментальної карти. виконання практичного завдання	10 10
Всього за 5 семестр				70
Залік				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, що їх студенти здають із порушенням термінів без поважних причин, викладач оцінює нижчою оцінкою (-10 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) згідно з графіком консультацій.
Політика щодо академічної доброчесності:	Самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів. Списування під час самостійних, контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Самостійне виконання завдань та коректне оформлення покликань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей, зразків.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Рекомендовані джерела інформації

1. ISO 10241-1:2011 Terminological entries in standards. – Part 1: General requirements and examples of presentation (Термінологічні статті у стандартах. Частина 1: Загальні вимоги та приклади подавання).
2. ISO 10241-2:2012 Terminological entries in standards – Part 2: Adoption of standardized terminological entries (Термінологічні статті у стандартах – Частина 2 : Приймання застандартизованих термінологічних статей).
3. ISO 704:2009 Terminology work – Principles and methods (Термінологічна робота – Принципи та методи).
4. ISO/IEC Directives, Part 2: Rules for the structure and drafting of international Standards, Sixth edition, 2011 – 72 p. (Частина 2. Правила побудови викладання міжнародних стандартів, шоста редакція, 2011). – Режим доступу: <http://isotc.iso.org/livelink/livelink?func=ll&objId=4230456&objAction=browse&sort=subtype>
5. ДСТУ 3966:2009 Термінологічна робота. Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять.
6. ДСТУ ISO 1087-1:2007 Термінологічна робота. Словник термінів. Частина 1. Теорія та використання (ISO 1087-1:2000, IDT).
7. Білозерська Л. П., Вознесенко Н. В., Радецька С. В. Термінологія та переклад. Навчальний посібник для студентів філологічного напрямку підготовки. Вінниця : Нова книга, 2010. 232 с.
8. Карабан В. І., Карабан А. В. Українсько-англійський перекладний глосарій політкоректної гендерно нейтральної лексики // Стиль і переклад. 2016. Вип.1 . С. 211–219.
9. Куньч З.Й., Наконечна Г.В., Микитюк О.Р., Булик-Верхола С.З., Теглівець Ю.В. Теорія терміна: конкретизація лексико-семантичних традицій: монографія. Львів: Галицька Видавнича Спілка, 2018. 189 с.
10. Петрова Т. О. Фігомеліоративна термінологія сучасної української мови та її відображення в термінологічному словнику комбінованого типу. Харків, 2018. 227 с.
11. Туровська Л. Українське термінознавство ХХІ ст.: основні напрямки досліджень // Українська мова. 2018. № 1. С. 58–63. https://iul-nasu.org.ua/pdf/ukrmova/1_18/8.pdf
12. Філіппова Н. М. Загальне термінознавство : навч. посібник. Миколаїв : НУК, 2020. 224 с.
13. Халіновська Л.А. Українська термінологія: формування і функціонування. Київ, 2017. 234 с.
14. Харченко С. Інтегрований словник дендронімів як засіб уніфікації назв зелених насаджень парків і скверів // Міжнародний філологічний часопис, 2019. № 10 (1). С. 83–93
15. Харченко С., Шинкарук В. Перспективні напрями вивчення номенклатури біоти водойм України: лінгвістичний вимір // Міжнародний філологічний часопис, 2020. № 10 (1). С. 6–14.
16. Adamzik K. Fachsprachen. Die Konstruktion von Welten. Francke, Tübingen, 2018.
17. Bowker, L. Terminology. In: Routledge Encyclopedia of Translation Studies. 3rd Edition. 2019.
18. DIN 2342 2011-08, Begriffe der Terminologielehre
19. Gal M. Begriff, Definition, Begriffsanalyse. Grundzüge der Terminologie. In: ders., Internationale Politikgeschichte. Konzeption – Grundlagen – Aspekte. Thelem, Dresden/München 2021 (2. Aufl.). S. 165–184.

20. Szubert Rafał. Zur textuellen Konstitution von Terminologie oder wie ein Fachwortschatz in einem Fachtext eingeführt wird/ Linguistische Treffen in Wrocław, Vol. 15, 2019 (I). DOI: 10.23817/lingtreff.15-20. S. 249–257

21. Технічний комітет стандартизації науково-технічної термінології [Електронний ресурс]. – Доступно з : <http://www.lp.edu.ua/tc.terminology>

22. Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» [Електронний ресурс]. – Доступно з : <http://www.ukrndnc.org.ua/>

23. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Доступно з : <http://www.me.gov.ua>

24. http://vlp.com.ua/files/161526_vstup.pdf

25. <http://science.lpnu.ua/uk/terminologiya/vsi-vypusky/visnyk-no-733-2012/ukrayinske-terminoznavstvo-1960-1990-h-rokiv>